

“ ...

1. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 1. Maddesinin 1. fıkrasında yer alan “ve yurtlar gibi tesisler” ibaresinin Anayasaya Aykırılığı

İptali talep edilen madde ile kurulacak olan vakfın yurt dışında örgün ve yaygın eğitim hizmeti vermesi, okul öncesi eğitimden üniversite eğitimine kadar tüm eğitim süreçlerinde burs vermesi, tüm eğitim kademelerinde okul, eğitim kurumu ve yurt gibi tesis açması, açtığı kurumlarda görev alabilecek öğretmenleri yetiştirmesi, araştırma-geliştirme çalışmaları yapması ve merkezinin İstanbul’da olması öngörülmüştür.

Türkiye Maarif Vakfına okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar okullar, her düzeyde eğitim kurumları ve yurtlar gibi tesisler açma yetkisi verilmektedir. Okulöncesi, ilkökul ve ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi 11.8.1982 tarih ve 2698 sayılı kanunla Milli Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Ayrıca 3.6.2011 tarih ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bakıma ve yardıma muhtaç çocukların korunması ve yetiştirilmesi amacıyla yatılı sosyal hizmet kuruluşları kurma görevi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına verilmiştir. Gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde yurt açabilmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri arasında olan ilkökul ve ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisinin Türkiye Maarif Vakfına devredilmesi hukuki değildir.

Özel Öğrenci Yurtları, 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkında Kanuna Ek Kanunun 1 inci maddesi ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13.maddesinin 1.fıkrasının (b) bendine dayanılarak açılmaktadır. Ortaöğretim ve Yükseköğretim düzeyindeki Öğrenci Yurtları açma, işletme usul ve esasları “ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARI YÖNETMELİĞİNDE” açıklanmıştır. Yönetmelik gereğince; Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri, ortaöğrenim veya yükseköğrenim öğrencileri için yurt açabilirler. İlkokul, ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Yurtların açılması ve işletilmesi Bakanlığın iznine tabidir. Bakanlık, bu yetkisini valilikler aracılığı ile kullanabilir. Hali hazırda uygulama çeşitli vakıflar tarafından yasalara aykırı olarak okulöncesi, ilk ve ortaokul seviyesindeki öğrenciler için barınma imkanı sağlayan, yasal hiçbir kaydı bulunmayan, devlet tarafından denetimi yapılmayan “apart”, “yurt”, “ev” gibi adlar altında barınma imkanı sağlanmaktadır. İptali talep edilen bu düzenleme, tam da hali hazırdaki yasaya aykırı durumlarla karşılaşılma olanağını arttırmaktadır. Barınma hizmeti verilmesini iptal gerekçemiz hiçbir sınırlamaya bağlı kalmadan okul öncesi, ilkökul ve ortaokul düzeyindeki öğrencilere de bu hizmetin verilecek olmasına yöneliktir. Ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanmasının vakfın faaliyetleri arasından çıkarılması amaçlanmamıştır.

Kanunda bulunan “ve yurtlar gibi tesisler” ifadesi Türkiye Maarif Vakfına her düzeyde yurt açma yetkisi vermektedir. Kanun metnindeki gibi ifadesi ile de içeriği belli olmayan kurumlar açma yetkisi tanınmaktadır. Gibi ifadesi belirsizlik içermektedir. Başka bir deyişle, Türkiye Maarif Vakfı dışındaki vakıfların yurt ve benzeri yerler açabilmeleri mümkün değildir. Anayasa, TBMM’ye yasama erkini, netice itibariyle, kamu yararını sağlamak üzere vermiştir. Yapılan yasama işlemlerinin, kamu yararı amacına değil, öznel (subjektif) amaçlara yönelik olarak yapılması halinde ise yasama yetkisinin saptırıldığını söylemek gereklidir.

Madde metninde yer alan “ve yurtlar gibi tesisler “ ibaresi belirsiz bir ifadedir. Halbuki hukuk devleti olmanın birincil koşulu düzenlemelerin belirli olması anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de “belirlilik ilkesi”dir. Vakfa kanunla tanınan yetkinin sınırları net olarak belirlenmemiştir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkiler hukukî güvenlik sağlayamayacağı için Anayasa’nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Mahkemesi, “hukuk devleti” ilkesini; hukuk güvenliği, kamu yararı, yasaların öngörülebilir olmaları ölçütleriyle birlikte açıkladığı Kararında şu tespitlerde bulunmuştur: “Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu güçlendirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumları benimsemeyen, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yasaların üstünde Anayasa’nın ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. (Anayasa Mahkemesi’nin 28.1.2004 Tarihli ve 2003/86 Esas, 2004/6 Karar sayılı Kararı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı:40, 2. Cilt, Ankara-2005, sh.486).

Yapılan bu düzenleme ile Türkiye Maarif Vakfı’na, diğer vakıfların sahip olmadığı bir ayrıcalık sağlanmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde tanınan ayrıcalık Anayasa’nın 10. maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim tüzel kişilerin kanun önünde eşit olmaları gerekmektedir. Ancak ilkökul ve ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi kamuya ait olmasına rağmen iptali talep edilen bu düzenleme ile Türkiye Maarif Vakfı’na yurt açma yetkisi verilmiştir. Diğer vakıflara tanınmayan bu ayrıcalık Anayasa’nın 10. Maddesine aykırılık teşkil eder.

Anayasanın 174 üncü maddesi gereğince inkılap kanunları güvence altına alınmıştır. 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim öğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. 430 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde “Türkiye dahilindeki bütün müessesatı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekaletine merbuttur”, 2 nci maddesinde “Şer’iye ve Evkaf Vekaleti veyahut hususi vakıflar tarafından idare olunan bilcümle medrese ve mektepler Maarif Vekaletine devir ve raptedilmiştir” denmektedir. 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununun 1 inci ve 2 nci maddelerinden de anlaşılacağı gibi tüm eğitim öğretim merkezleri Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlanmıştır. Tüm eğitim faaliyetlerinde Milli Eğitim Bakanlığı tek yetkili kurumdur. Türkiye Maarif Vakfına ilkökul ve ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi verilmesi yukarıda ayrıntılı olarak değinildiği üzere, okulöncesi, ilkökul ve ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi 11/08/1982 tarih ve 2698 sayılı kanun ile Milli Eğitim Bakanlığı’na aittir. Bu bağlamda Türkiye Maarif Vakfı’na verilen yetki, Anayasa’nın 174 üncü maddesi ile güvence altına alınan 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununa aykırılık teşkil etmektedir. Bu bağlamda 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu ile uyumlu olmayan iş bu düzenleme Anayasa’nın 174. Maddesine aykırılık teşkil eder.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda iş bu düzenleme Anayasa’nın 2., 10. ve 174. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

2. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 1. Maddesinin 1. fıkrasında yer alan “yurt içi de dahil olmak üzere bu kurumlarda görev alabilecek öğretmenleri yetiştirmek” ibaresinin Anayasaya Aykırılığı

Türkiye Maarif Vakfına eğitim kurumlarında görev alabilecek eğitimleri yetiştirme görevi verilmektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43 üncü maddesinde öğretmenlik "...Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkan verecek biçimde düzenlenir." şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 44 üncü maddesinde "Öğretmenlik formasyonu veren ve öğretmen yetiştiren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim yüksekokulları, Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak, Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilirler" denmektedir. Türkiye Maarif Vakfının eğitimleri nasıl yetiştireceği açıkça ifade edilmemiştir. Eğitimcilerin nasıl yetiştirileceği yukarıda da açıklandığı üzere yükseköğretim görmeleri esasına dayanmaktadır. Ancak Türkiye Maarif Vakfının yetiştireceği eğitimcilerin yükseköğretim düzeyinde olup olmayacağı belirsizdir. Ayrıca Türkiye Maarif Vakfı kanununda öğretmen ibaresi kullanılsa da yetiştirilecek eğitimcilerin, öğretmen olarak çalıştırılacağı açıktır. İş bu iptali talep edilen düzenleme ile kurulan vakfa "Devlet yetkilerinin" kullanılarak ayrıcalıklı bir statü kazandırılmaktadır. Diğer vakıfların öğretmen yetiştirme gibi bir hakkı ve yetkisi yok iken iş bu düzenleme ile tanınan eğitimcilerin yetkisi Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine aykırılık taşımaktadır. Bir başka deyişle, hiçbir vakıf ya da Özel Hukuk Tüzel kişisine verilmeyen eğitim kurumlarında görev alacak eğitimcileri yetiştirme yetkisinin Türkiye Maarif Vakfına verilmesi Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen Kanun Önünde Eşitlik ilkesine aykırıdır.

Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan "yurt içi de dahil olmak üzere bu kurumlarda görev alabilecek eğitimcileri yetiştirmek" ifadesi belirsizlik içermektedir. Kanun maddesinde her ne kadar öğretmen ifadesi kullanılsa da eğitimcilerin öğretmen olarak çalıştırılma ihtimali yüksektir. Eğitim sistemimizde öğretmen, okutman, akademisyen gibi unvanlar olmasına karşın eğitimci unvanlı kadro bulunmamaktadır. Öğretmen, okutman akademisyen olmanın da şartları mevzuatımızda belirlidir. Eğitimci kavramı ile kastedilen anlaşılmamaktadır. Ayrıca yetiştirilecek bu kişilerin hangi unvanla, hangi eğitim düzeyinde çalıştırılacakları da belirsizdir. Halbuki hukuk devleti olmanın birincil koşulu düzenlemelerin belirli olması anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de "belirlilik ilkesi"dir. Vakfa kanunla tanınan yetkinin sınırları net olarak belirlenmemiştir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkiler hukukî güvenlik sağlayamayacağı için Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Mahkemesi, "hukuk devleti" ilkesini; hukuk güvenliği, kamu yararı, yasaların öngörülebilir olmaları ölçütleriyle birlikte açıkladığı Kararında şu tespitlerde bulunmuştur: "Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu güçlendirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumları benimsemeyen, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. (Anayasa Mahkemesi'nin 28.1.2004 Tarihli ve

2003/86 Esas, 2004/6 Karar sayılı Kararı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı:40, 2. Cilt, Ankara-2005, sh.486).

Açıklanan tüm bu sebeplerle düzenleme Anayasa'nın 2. ve 10. Maddelerine aykırılık teşkil etmektedir ve bu sebeple iptali gerekir.

3. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2. maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 5 inci alt bendinde yer alan "ve eğitim alan" ibaresinin,

Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 5 inci alt bendinde bulunan "Eğitim kurumlarında hizmet veren ve eğitim alan kişilerin barınma ihtiyacını karşılayacak yurt, pansiyon ve lojman gibi tesisler kurmak" ifadeleri ile bu kurumlarda hizmet veren ve eğitim alan kişiler için her düzeyde yurt, pansiyon ve lojman açma yetkisi verilmektedir. Kanunda yer alan "ve eğitim alan kişilerin" ifadesi ile Türkiye Maarif Vakfının okulöncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyindeki kurumlarında eğitim alan kişilere barınma hizmeti verme yetkisi tanınmaktadır. Bilindiği gibi özel öğretim kurumları her düzeyde okul açabilmektedir. Ancak, ilkokul ve ortaokul düzeyinde yurt, pansiyon gibi yerleri açma ve işletme yetkisi Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Bunun yanı sıra okul öncesi çağda olan çocuklar için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı barınma ve bakım hizmeti vermektedir.

Özel Öğrenci Yurtları 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkında Kanuna Ek Kanunun 1 inci maddesi ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13.maddesinin 1.fıkrasının (b) bendine dayanılarak açılmaktadır. Ortaöğretim ve Yükseköğretim düzeyindeki Öğrenci Yurtları açma, işletme usul ve esasları "ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARI YÖNETMELİĞİNDE" açıklanmıştır. Yönetmelik gereğince; Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri, ortaöğrenim veya yükseköğrenim öğrencileri için yurt açabilirler. İlkokul, ortaokul düzeyinde yurt açma yetkisi Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Yurtların açılması ve işletilmesi Bakanlığın iznine tabidir. Bakanlık, bu yetkisini valilikler aracılığı ile kullanabilir. Bu nedenlerle diğer vakıflara tanınmamış olan her düzeyde yurt açma yetkisinin sadece Türkiye Maarif Vakfına verilmesi eşitlik ilkesinin hüküm altına alındığı Anayasanın 10 uncu maddesine aykırılık içermektedir. Anayasa'nın 10. maddesinde yasa önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir. Anayasa'nın 10. maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Eğitim alan kişiler bakımından barınma hizmeti verilmesini iptal gerekçemiz hiçbir sınırlamaya bağlı kalmadan okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyindeki öğrencilere de bu hizmetin verilecek olmasına yöneliktir. Ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanmasının vakfın faaliyetleri arasından çıkarılması amaçlanmamıştır.

Ayrıca, Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 2 nci cümlesinde yer alan "ve eğitim alan kişilerin" ifadesi belirsizlik içermektedir. Kanun metninde hangi düzeyde eğitim alan kişilere barınma hizmeti sunulacağı açıkça belirtilmemiştir. Bu ifade ile vakıf, her düzeyde yurt, pansiyon ve lojman açabilecektir. Yakın geçmişte Karaman'da bir vakıf tarafından ilk ve ortaokul düzeyinde açılan yurt ve evlerde yaşanan cinsel istismar olayları kamu vicdanını yaralamıştır. Yaşanan bu olaylar özel ve tüzel kişilerin okulöncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde açtıkları yurt ve evlerin denetimin ve kontrolünün de zorluklarını açığa

çıkarmıştır. Kanun metnindeki bu belirsizlik ileride telafisi mümkün olmayan zararlar doğuracaktır. Dolayısıyla, hukuk devleti olmanın birincil koşulu düzenlemelerin belirli olması anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de “belirlilik ilkesi”dir Vakfa kanunla tanınan yetkinin sınırları net olarak belirlenmemiştir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkiler hukukî güvenlik sağlayamayacağı için Anayasa’nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Mahkemesi, “hukuk devleti” ilkesini; hukuk güvenliği, kamu yararı, yasaların öngörülebilir olmaları ölçütleriyle birlikte açıkladığı Kararında şu tespitlerde bulunmuştur: “Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu güçlendirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumları benimsemeyen, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yasaların üstünde Anayasa’nın ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. (Anayasa Mahkemesi’nin 28.1.2004 Tarihli ve 2003/86 Esas, 2004/6 Karar sayılı Kararı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı:40, 2. Cilt, Ankara-2005, sh.486).

Açıklanan tüm bu sebeplerle iptali talep edilen düzenleme Anayasa’nın 2. ve 10. Maddelerine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

4. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Eğitim kurumlarında eğitmenlik, okutmanlık, danışmanlık ve akademisyenlik gibi görevleri üstlenecek kadroları yetiştirmek amacıyla” ibaresinin Anayasa’ya aykırılığı,

Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Eğitim kurumlarında eğitmenlik, okutmanlık, danışmanlık ve akademisyenlik gibi görevleri üstlenecek kadroları yetiştirmek amacıyla” ibaresi ile eğitim tesisleri kurularak bahsi geçen unvan sahiplerini yetiştirmek amaçlanmıştır.

Kanun metninde açıkça ifade edilmese de “eğitmen” unvanlı kişiler öğretmen olarak yetiştirilecek ve öğretmen yetkileri ile çalıştırılabilecektir. Ayrıca “öğretmen, okutman, akademisyen” gibi unvanlı kadroları yetiştirme görevi ve yetkisi Yüksek Öğretim Kurulu aracılığı ile üniversitelere verilmiştir. Tüzel ve gerçek kişilerin “öğretmen, okutman ve akademisyen” yetiştirme yetkisi yoktur. Vakıflar sadece kuracakları üniversiteler aracılığı ile bu unvanlı kişiler yetiştirebilir. Ancak iptali talep edilen düzenleme ile eğitmen, okutman ve akademisyenlik gibi görevleri üstlenecek kadroları yetiştirme görevi doğrudan Türkiye Maarif Vakfına verilmiştir. Bir bakıma yapılan düzenleme ile sadece üniversiteler bakımından geçerli olan bu yetki Türkiye Maarif Vakfına verilmiştir. Ayrıca Danışmanlık unvanlı bir meslek türü bulunmamaktadır. Danışmanlık kişilerin uzmanlık alanına göre yapılabilecek bir görevdir. Eğitim kurumlarında öğretmen unvanlı bireyler danışman olarak görevlendirilebilir. Danışmanlık adı altında üniversitelerde herhangi bir bölüm bulunmamaktadır. Danışmanlık bir meslek değildir. Bu nedenlerden dolayı düzenleme belirsizlikler içermektedir. Bir başka deyişle, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de “belirlilik ilkesi” dir. Vakfa kanunla tanınan yetkinin sınırları net olarak belirlenmemiştir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı

koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkiler hukukî güvenlik sağlayamayacağı için Anayasa'nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Mahkemesi, "hukuk devleti" ilkesini; hukuk güvenliği, kamu yararı, yasaların öngörülebilir olmaları ölçütleriyle birlikte açıkladığı Kararında şu tespitlerde bulunmuştur: "Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu güçlendirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumları benimsemeyen, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. (Anayasa Mahkemesi'nin 28.1.2004 Tarihli ve 2003/86 Esas, 2004/6 Karar sayılı Kararı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı:40, 2. Cilt, Ankara-2005, sh.486).

Açıklanan tüm bu sebeplerle iptali talep edilen düzenleme Anayasa'nın 2. maddesine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

5.17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı "Türkiye Maarif Vakfı Kanununun" 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasının 1 inci cümlesinde yer alan "yapabileceği gibi tüzel ve ya gerçek kişilere ortak olarak da" ibaresi ile 3 üncü cümlesinde yer alan "veya şirket devralarak" ibaresi,

Kanunun 2. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan düzenleme uyarınca Türkiye Maarif Vakfı, sayılan faaliyetleri tek başına yapabileceği gibi tüzel veya gerçek kişilerle ortak olarak da yapabilecektir. Bu yetkinin yanı sıra kanun koyucu, ihtiyaç hâlinde ikinci maddede sayılan bütün faaliyetlerin özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirketler kurularak veya şirketler devralarak bu şirketler üzerinden bu faaliyetlerin hepsini veya bir kısmını gerçekleştirebileceğini düzenlemiştir.

Kanunların kamu yararı amacını gözetmesi zorunludur. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasa koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. İptali talep edilen düzenleme, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı'na, kanunda sınırları belirlenen faaliyetleri yapması için gerçek veya tüzel kişilerle ortak olma olanağı sağlanmaktadır. Kanun, Türkiye Maarif Vakfı'nın bu ortaklığı ne şekilde kuracağını belirlememiştir. Bir başka deyişle, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı, bu kaynaklara herhangi bir somut kriter olmadan gerçek veya tüzel kişileri ortak edebilecektir. TBMM, kamu yararını sağlamak üzere Anayasa tarafından yasama yetkisini kullanmaktadır. Bu durum, aynı zamanda Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen "hukuk devleti" ilkesinin de bir gereğidir. Yapılan yasama işlemlerinin, kamu yararı amacına değil, özel (subjektif) amaçlara yönelik olarak yapılması halinde ise yasama yetkisinin Anayasa'ya aykırı olarak kullanıldığını belirtmek yerinde olacaktır. Bu bakımdan iptali talep edilen düzenleme, Anayasa'nın 2. Maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

İptali talep edilen aynı fıkrada yer alan, Türkiye Maarif Vakfı'na, kamunun kaynaklarına gerçek veya özel kişileri ortak edebilmesi yetkisinin yanı sıra kanun koyucu, ihtiyaç hâlinde ikinci maddede sayılan bütün faaliyetlerin özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirketler kurularak veya şirketler devralarak bu şirketler üzerinden bu faaliyetlerin hepsini veya bir kısmını gerçekleştirebileceğini düzenlemiştir. Kanun koyucu Türkiye Maarif Vakfı'nın şirketler devralmasına ilişkin herhangi bir objektif kriter, ölçüt koymamıştır. Tamamen Türkiye Maarif Vakfı'nın organlarına atanacak kişilerin kişisel kanaatleri ve hatta belki de kişisel

menfaatleri doğrultusunda kamunun kaynakları kullanılarak şirket devralabilecektir. Tamamen denetimden yoksun, somut ölçüt olmadan Türkiye Maarif Vakfı'nın şirket devralmasında kamu yararı yoktur. Anayasamızda devredilemez olarak düzenlenen yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Yasa koyucu bu yetkisini kullanırken "Anayasa'nın açık hükümlerinden önce hukukun, bilinen ve bütün uygar memleketlerde kabul edilen prensiplere uygun olması" şartı ile sınırlıdır. Bir başka deyişle kanunlar "hukukun evrensel kurallarına" ve Anayasa'ya uygun olmak zorundadır. Yasama faaliyetlerinde en önemli sınırlılık yasa koyucunun amacıdır. Kanun koyucu siyasi tercihlerini yaparken kamunun yararına aykırı hareket edemez. Kanun koyucu, yasama yetkisini kullanırken, yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen bu kanundaki gibi siyasal amaçlar veya kişisel amaçları gözetemez. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarında belirttiği gibi kanun koyucunun kişisel, siyasal ya da "saklı bir amacının" olması durumunda yetki saptırması nedeniyle kanun sakattır. İptali talep edilen Kanun amaç yönünden sakat olmakla Anayasa'nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır. Bu bakımdan iptali talep edilen düzenleme, Anayasa'nın 2. Maddesine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

6. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı,

6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen "Türkiye Maarif Vakfı tarafından yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kurumları açılan şehirlerde, diğer kamu kurum ve kuruluşları aynı amaçla başka birimler oluşturamaz." ibaresi ile vakfın yurt dışında faaliyet yürüttüğü şehirlerde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri yasaklanmaktadır. Daha açık bir ifadeyle Türkiye Maarif Vakfının faaliyet yürüttüğü şehirlerde özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim faaliyeti yürütmesi engellenmektedir.

Bilindiği gibi yurt dışındaki vatandaşlarımızın eğitim öğretim faaliyetleri MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün görevleri "...Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmek, yurda dönüşlerinde eğitim sistemimize uyumlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak." şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 59 uncu maddesinde Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğrenim ve ihtisas görmeleri ile ilgili Devlet hizmetlerinin düzenlenmesinden (askeri öğrenciler hariç), Milli Eğitim Bakanlığının sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Kamunun asli görevlerinden olan eğitimin kanunla kurulan bir özel hukuk tüzel kişisine bırakılması kabul edilemez. Kanunun düzenlemesi, Vakfın yurtdışında herhangi bir şehirde faaliyet göstermesi halinde Milli Eğitim Bakanlığının o şehirde eğitim öğretim faaliyeti yapamaması sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, vakıf tüm yurt dışı eğitim öğretim faaliyetlerinde tek belirleyici olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir nevi önüne geçmiş olacaktır. Kanun düzenlemesi ile Milli Eğitim Bakanlığı yurt dışı teşkilatları ile ilgili tüm yetkileri Türkiye Maarif Vakfı'na devredilmiş olacaktır. Bu açıdan değerlendirildiğinde Anayasanın 8 inci maddesinde belirtilen yürütme yetkisi devredilmiş olacaktır. Bu nedenle düzenleme Anayasa'nın 8 inci maddesine aykırılık içermektedir.

İptali talep edilen düzenleme ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetkileri arasında olan yurt dışı eğitim öğretim faaliyetleri Türkiye Maarif Vakfı'na bırakılmaktadır. Ayrıca Türkiye Maarif Vakfı'nın örgün ve yaygın eğitim kurumları açılan şehirlerde, diğer kamu kurum ve kuruluşları aynı amaçla başka birimler oluşturamayacaktır. Bir başka deyişle kamunun asli görevi olan eğitim öğretim faaliyetleri bir Vakfa bırakılmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın faaliyetleri bir bakıma engellenmiş olmaktadır. Ayrıca iptali talep edilen ibare, kanun koyucunun, idarenin yetkilerini Kanunda açıkça düzenleme yapılmamış olan alanın Türk Maarif Vakfı tarafından belirleme yetkisinin verilmesi anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, kanunla Türkiye Maarif Vakfı'na yetki verilmesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu alanda faaliyet yürütemeyeceği sonucunu doğurmaktadır. Anayasa'nın 123. Maddesinde İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenleneceği belirlenmiştir. Ayrıca aynı maddede idarenin kuruluşunun ve görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanacağı ilkesine açıkça yer verilmiştir. İptali talep edilen düzenleme merkezi ve taşra teşkilatı bulunan Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkilerini sınırlamaktadır. Bir başka deyişle iptali talep edilen düzenleme Milli Eğitim Bakanlığı'nın kuruluş amacı olan, hizmet verdiği ve yürütme yetkisini kullandığı eğitim ve öğretim faaliyetlerini Türkiye Maarif Vakfı tarafından yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kurumları açılmayan şehirler ile sınırlamaktadır. Bu nedenle Anayasanın 123. maddesine aykırılık içermektedir. İptali gerekir.

Türkiye Maarif Vakfı tarafından açılan birimlerde hizmet sunanlar bakımından da aynı sakıncalar mevcuttur. Anayasa'nın kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümlere dair belirlediği genel ilkelerden ilki Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceğidir. İptali talep edilen düzenlemenin sonucu, yurtdışında Türkiye Maarif Vakfı'nın açtığı birimde çalışacak eğitimciler olacak ve aynı şehirde Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu görevlileri bulunamayacaktır. Bu durum Anayasa'nın 128. maddesinde düzenlenen bu ilke eğitim ve öğretim faaliyetlerinin bir başka deyişle eğitime ilişkin kamu hizmetinin memurlar ve kamu görevlileri eliyle yürütüleceği ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan tüm bu sebeplerle iptali talep edilen düzenleme Anayasa'nın 8. 123. ve 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

7. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 3 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının Anayasaya aykırılığı

İptali talep edilen düzenleme ile Türkiye Maarif Vakfı'nın Mütevelli Heyeti'ne gerektiğinde Türkiye Maarif Vakfı resmî senedinde değişiklik yapma yetkisi tanınmıştır.

Kanunların kamu yararı amacını gözetmesi zorunludur. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasa koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. İptali talep edilen düzenleme, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı'na, kompozisyonunun nasıl belirleneceği konusunda herhangi bir kriter olmayan Mütevelli Heyet üyelerine, Vakfın resmi senedini değiştirme yetkisi tanınmıştır. Resmi senedin hangi hususlarının değiştirilemeyeceği gibi unsurlar belirlenmemiştir. Bir başka deyişle, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı, bu kaynakların harcaması da dahil olmak üzere, belirlenen herhangi bir konuda,

herhangi bir somut kriter olmadan, resmi senet değişikliği yapabilmektedir. TBMM, kamu yararını sağlamak üzere Anayasa tarafından yasama yetkisini kullanmaktadır. Bu durum, aynı zamanda Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen "hukuk devleti" ilkesinin de bir gereğidir. Yapılan yasama işlemlerinin, kamu yararı amacına değil, öznel (subjektif) amaçlara yönelik olarak yapılması halinde ise yasama yetkisinin Anayasa'ya aykırı olarak kullanıldığını belirtmek yerinde olacaktır.

Anayasamızda devredilemez olarak düzenlenen yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Yasa koyucu bu yetkisini kullanırken "Anayasa'nın açık hükümlerinden önce hukukun, bilinen ve bütün uygar memleketlerde kabul edilen prensiplere uygun olması" şartı ile sınırlıdır. Bir başka deyişle kanunlar "hukukun evrensel kurallarına" ve Anayasa'ya uygun olmak zorundadır. Yasama faaliyetlerinde en önemli sınırlılık yasa koyucunun amacıdır. Kanun koyucu siyasi tercihlerini yaparken kamunun yararına aykırı hareket edemez. Düzenlemelerin daha çok, siyasal nedenlere dayandığı durumlarda, kamu yararı olmadığı için, amaç unsuru bakımından Anayasa'ya uygunluğunun savunulamayacağı açıktır (AYM Kararı : 1988/14E., 1988/18K., 14/06/1988 tarihli Kararı). Mütevelli heyetin belirlenmesinde herhangi bir somut kriter belirlemeyen kanun, mütevelli heyetine hiçbir ölçüt koymadan, kamu yararını gözetmeden Vakfın resmi senedinde değişiklik yapma yetkisini tanımıştır. Bu bakımdan kamu yararını gözetmeyen iptali talep edilen iş bu düzenleme, Anayasa'nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır ve iptali gerekir.

8. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasındaki "beş asil ve beş yedek" ibaresi Anayasaya aykırılığı

Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 3 üncü maddesinin 6 fıkrasında Vakfın Denetim Kurulunun nasıl oluşacağı belirtilmiştir. Vakfın Denetim Kurulunun oluşumunda belirsiz ifadeler yer almaktadır. Vakfın Denetim Kurulunun beş asil beş yedek üyeden oluşacağı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının temsilcilerine yer verileceği belirtilmesine rağmen, diğer üç üyenin ve yedek üyelerin hangi kriterlere göre nasıl belirleneceğine dair kesin bir hüküm bulunmamaktadır. Devlet tarafından finanse edilerek kurulan vakfın Denetleme Kurulunda kimlerin olacağı hususunda açık bir ifadenin yazılmaması Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Nitekim, hukuk devletinin unsurlarından birisi belirliliktir. Belirlilik ilkesi, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması anlamına gelir. Bir başka deyişle, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmaksızın verilen yetkiler hukukî güvenlik sağlayamamaktadır. İptali talep edilen düzenlemede Vakfın Denetleme Kurulunun sadece iki üyesinin kimlerden oluşacağı düzenlenmiş ve diğer kişilere dair belirsizlik yaratılmıştır. İptali talep edilen düzenlemedeki denetleme kurulunun oluşumuna dair belirsizlik Anayasa'nın 2. Maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

9. 17.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının Anayasaya aykırılığı

Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında Vakfın organlarında görev alan kişilere 5682 sayılı Pasaport Kanununun 13 üncü maddesi kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti dış temsilcilikleri nezdinde memur edilen müşavirlere tanınan haklardan yararlanması düzenlenmektedir.

5682 sayılı Pasaport Kanununun 13 üncü maddesinde "Diplomatik pasaportlar, Dışişleri Bakanlığı ile yabancı memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti Büyük Elçilik ve elçilikleri tarafından verilir. Diplomatik pasaportlar, muvakkat görev veya seyahat için gidenlere görevlerinin veya seyahatlerinin mahiyetine göre, bir seyahate mahsus olmak üzere veya azami iki sene için, daimi görevle gidenlere de Dışişleri Bakanlığınca tespit edilecek sürede geçerli olmak üzere verilir. (Değişik: 28/5/1988 - 3463/1 md.) Diplomatik pasaportlar; Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan bakanlara, Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri ile Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Sayıştay, Genel Kurmay birinci ve ikinci başkanlarına, Cumhuriyet Başsavcısına, orgenerallere, oramirallere, eski cumhurbaşkanlarına, yasama meclisleri eski başkanlarına, eski başbakanlar ve dışişleri eski bakanlarına, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterine, Başbakanlık ve bakanlık müsteşarları ile Diyanet İşleri Başkanına, Valilere, Büyükşehir Belediye başkanlarına, Büyükelçi unvanını almış olanlar ile Dışişleri Bakanlığı meslek mensuplarına, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanına, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanına ve bu Başkanlığın yurtdışındaki Program Koordinasyon Ofisi sorumlusuna, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği üst düzey görevlilerinden resmi bir görevle gönderilenlere, Türkiye Cumhuriyeti dış temsilcilikleri nezdinde memur edilen müşavirlere, ataşelere ve muavinlerine, din hizmetleri koordinatörlerine, Hükümet adına milletlerarası resmi müzakereler yapılması, mukavelenameler akdi için veya milletlerarası toplantılarla kongre ve konferanslara katılmak üzere gönderilenlere ve yabancı devletler veya milletlerarası teşekküller nezdinde daimi veya geçici görev yapmak üzere gönderilenlere, siyasi kuryelere verilir" denmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi diplomatik pasaport Devletin resmi olarak görev verdiği çalışanlarına verilmektedir. Türkiye Maarif Vakfının organlarında görev alacakların tümü kamu görevlisi değildir. Mütevelli Heyeti tarafından yönetim kuruluna ve denetim kuruluna atanacak kişilerin kamu görevlisi olup olmadığı konusunda belirsizlik mevcuttur. Bu düzenleme, Türkiye Cumhuriyeti dış temsilcilikleri nezdinde memur edilen müşavirlere tanınan hakların Türkiye Maarif Vakfı'nın organlarında yer alan kişilere de tanınmasını sağlamaktadır. Ancak bu düzenleme diğer vakıfların yönetim ve denetim kurullarında yer alan kişilerin, Türkiye Cumhuriyeti dış temsilcilikleri nezdinde memur edilen müşavirlere tanınan haklardan yararlanamaması bakımından eşitsiz bir durum yaratmaktadır. Bir başka deyişle, Türkiye Maarif Vakfının sayılan organlarında yer alan kişilere açık bir şekilde imtiyaz sağlamaktır. Türkiye Maarif Vakfının organlarında görev alacak kişilere diplomatik pasaport verilmesi Anayasanın 10 uncu maddesinde belirtilen, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmayacağına açıklığı ilkesine aykırılık içermektedir.

Açıklanan bu sebeplerle düzenleme Anayasa'nın 10. maddesine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

10. 17.06.2016 Tarihli ve "Türkiye Maarif Vakfı Kanununun" 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının son cümlesinde yer alan "devralabilir ve bunlara ortak olabilir" ibaresinin,

Türkiye Maarif Vakfı Kanununun” 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının son cümlesi ile Türkiye Maarif Vakfı’na, amaçlarını gerçekleştirmek için yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme veya sermaye şirketi kurabilme, devralabilme ve bunlara ortak olabilme yetkisi tanınmıştır.

Türkiye Maarif Vakfı, kamunun kaynakları ile kanunla kurulan bir vakıftır. Kanunların kamu yararı amacını gözetmesi zorunludur. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasa koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. İptali talep edilen düzenleme, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı’na, kanunda sınırları belirlenen faaliyetleri yapması için devralabilme ve bunlara ortak olabilme olanağı sağlanmaktadır. Kanunda, Türkiye Maarif Vakfı’nın bu devralmanın veya ortak olmanın ne şekilde kuracağını belirlememiştir. Bir başka deyişle, kamunun kaynakları ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı, bu kaynakları herhangi bir somut kriter olmadan amaçlarını gerçekleştirmek için yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme veya sermaye şirketlerini devralabilecek veya ortak olabilecektir. TBMM, kamu yararını sağlamak üzere Anayasa tarafından yasama yetkisini kullanmaktadır. Bu durum, aynı zamanda Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen “hukuk devleti” ilkesinin de bir gereğidir. Yapılan yasama işlemlerinin, kamu yararı amacına değil, öznel (subjektif) amaçlara yönelik olarak yapılması halinde ise yasama yetkisinin Anayasa’ya aykırı olarak kullanıldığını belirtmek yerinde olacaktır. Bu bakımdan iptali talep edilen düzenleme, Anayasa’nın 2. Maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Kanun koyucu Türkiye Maarif Vakfı’nın yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme veya sermaye şirketlerini devralmasına ilişkin herhangi bir objektif kriter, ölçüt koymamıştır. Tamamen Türkiye Maarif Vakfı’nın organlarına atanacak kişilerin kişisel kanaatleri ve hatta belki de kişisel menfaatleri doğrultusunda kamunun kaynakları kullanılarak şirket devralabilecektir. Tamamen denetimden yoksun, somut ölçüt olmadan Türkiye Maarif Vakfı’nın şirket devralmasında kamu yararı yoktur. Anayasamızda devredilemez olarak düzenlenen yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi’nindir. Yasa koyucu bu yetkisini kullanırken “Anayasa’nın açık hükümlerinden önce hukukun, bilinen ve bütün uygar memleketlerde kabul edilen prensiplere uygun olması” şartı ile sınırlıdır. Bir başka deyişle kanunlar “hukukun evrensel kurallarına” ve Anayasa’ya uygun olmak zorundadır. Yasama faaliyetlerinde en önemli sınırlılık yasa koyucunun amacıdır. Kanun koyucu siyasi tercihlerini yaparken kamunun yararına aykırı hareket edemez. Kanun koyucu, yasama yetkisini kullanırken, yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen bu kanundaki gibi siyasi amaçlar veya kişisel amaçları gözetemez. İptali talep edilen Kanun amaç yönünden sakat olmakla Anayasa’nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır. Bu bakımdan iptali talep edilen düzenleme, Anayasa’nın 2. Maddesine aykırılık teşkil etmektedir ve iptali gerekir.

11. 28.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun Geçici Madde 1’in 2 nci fıkrasının Anayasaya aykırılığı,

17.06.2016 tarihi ve 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun Geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasında “...Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Maarif Vakfının kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluş tamamlandıktan

sonra Türkiye Maarif Vakfına devredilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden Türkiye Maarif Vakfına bir milyon Türk lirası aktarılır...” hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir” hükmüne yer verilmektedir. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu, adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün eylem ve işlemleri ile eşitlik ve hakkaniyeti gözetilen devlettir. Bu bağlamda, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken takdiri sınırsız ve keyfi olmayıp hukuk devleti ilkeleriyle sınırlıdır. Hukuk devletinde kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir. Ancak kanun koyucu kendisine tanınan takdir yetkisinin Anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kuralları ile kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasa koyucu, yalnız yasaların Anayasa'ya değil, Anayasa'nın da evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamak ile yükümlüdür.

Bu bağlamda hukuk devletinde kamu kaynaklarının kamu hizmetlerine ve kamu yararı bulunan diğer faaliyetlere tahsisi kamusal amaçlara uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Yasa koyucu kamu kaynaklarının benzer nitelikteki kamusal faaliyetler arasında paylaştırılmasındaki takdir yetkisini keyfi olarak değil, ulaşılmak istenilen amaca ilişkin olarak belirlenmiş objektif ilke ve ölçütler çerçevesinde adaletli olarak kullanılmalıdır. İtiraz konusu düzenlemeyle Türkiye Maarif Vakfına Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden aktarılacak bir milyon liranın belirlenmesinde objektif ve makul hiçbir ilke ve ölçüt dikkate alınmamıştır. Yasa koyucu bu noktada takdir yetkisini keyfi bir şekilde kullanmış adaletli, mantıklı, hakkaniyete uygun bir tutumla hareket etmemiştir. Bu nedenle itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Anayasanın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz...” denilmektedir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme tabi tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Nitelik ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

Yasal düzenlemeler yapılırken, yasanın kapsamına girebilecek kişiler, varlıklar ve olgular yönünden bir takım sınıflandırmalar yapılması ve buna bağlı olarak sözü edilen kişi, varlık veya olgulardan hangilerinin bu düzenlemelerin kapsamına dahil edileceği noktasında

karar verilmesi kaçınılmazdır. Sorun, sözü edilen bu sınıflandırmaların hangi durumlarda haklı görülebileceğidir. Kanunların, eşitlik ilkesine aykırı olmadığını söyleyebilmek için, sınıflandırmanın anlaşılabilir bir farklılığa dayanması, sınıflandırmanın kanunun amacıyla ilişkili, akla uygun ve adil olması, nedensiz, haksız, keyfi olmaması gerekir.

İtiraz konusu kuralla, Türkiye Maarif Vakfının kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluş tamamlandıktan sonra Türkiye Maarif Vakfına devredilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden Türkiye Maarif Vakfına bir milyon Türk lirası aktarılması öngörülmektedir. Aktarılması öngörülen bir milyon liralık tutar gerek bütçe rakamları açısından gerekse alım gücü bakımından ciddi büyüklükte bir rakamdır. Düzenlemede kanun kapsamındaki faaliyetlerde bulunan benzer nitelikteki diğer kişi ve kuruluşlar dikkate alınmamış ve bunlara Türkiye Maarif Vakfına sağlanan ölçüde ve benzer nitelikte herhangi bir olanak sağlanmamış olup bu durum haklı bir gerekçeye de dayandırılmamıştır. Bu nedenlerle yasa koyucu tarafından Türkiye Maarif Vakfına, kanunun amacının gerçekleştirilmesi bakımından nitelikleri, faaliyetleri ve konumu benzer durumdaki diğer kişi ve kuruluşlara nazaran, kamu kaynaklı, karşılıksız ve önemli büyüklükte mali imkanlar sağlanarak, haklı bir nedene dayanmaksızın ayrıcalık tanınmıştır. Belirtilen nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine ve "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." hükmüne aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle yapılan düzenleme Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılık oluşturduğundan iptali gerekir.

12. 28.06.2016 Tarihli ve 6721 Sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununun Geçici 1. Maddesinin 4 üncü fıkrasındaki "Millî Eğitim Bakanlığı'nın uygun gördüğü yurt dışında kamuya ait varlıklar Bakanlar Kurulu kararı ile bedelsiz olarak Türkiye Maarif Vakfına devredilir" ibaresinin Anayasaya aykırılığı,

Geçici Madde 1'in 4 üncü fıkrasında Türkiye Maarif Vakfının kurulmasından ve teşkilatlanmasından sonra Millî Eğitim Bakanlığınca uygun görülecek yurt dışındaki kamuya ait varlıkların Bakanlar Kurulu kararı ile bedelsiz olarak Türkiye Maarif Vakfı'na bağışlanacağı belirtilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. "Hukuk Devleti"nde, yürütmenin hiçbir sınır olmaksızın keyfi kararlar alabilmesi mümkün değildir. Çünkü hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda âdil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de "belirlilik ilkesi"dir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin ilgili taraflar yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca idarenin keyfi uygulamalarını engelleyici nitelikte önlemleri de içermesi gerekir.

İptali istenilen düzenlemede kamuya ait varlıklardan Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenenlerin Bakanlar Kurulu kararıyla bir özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olan Türkiye Maarif Vakfına devredilmesinde uygulanacak temel ilke ve kurallar ile uygulamanın çerçevesi ve sınırları belirlenmemiştir. İtiraz konusu düzenlemeyle yürütme organına, sınırları ve temel

ilkeleri belirlenmeksizin kamuya ait varlıkların devri konusunda geniş bir yetki alanı bırakılmıştır. Bu yolla kamuya ait kaynakların keyfi biçimde tasarruf edilebilmesine uygun bir ortam sağlanmıştır.

Ayrıca düzenlemede, bedelsiz olarak devredilecek kamuya ait varlıkların vakıf bünyesinde olası kötüye kullanımının önlenmesine yönelik herhangi bir tedbire ve kontrol mekanizmasına yer verilmemiş, özellikle varlıkların amaç dışı kullanılması durumunda Devlet tarafından bedelsiz olarak geri alınıp alınmayacağı konusu açıklığa kavuşturulmamıştır. Diğer bir deyişle vakfa devredilen kamusal varlıkların kamu yararı amaçlı olarak kullanımı ve denetimi belirli ve öngörülebilir kurallara bağlanmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nun geçici 1. maddesinin dördüncü fıkrasındaki "...Millî Eğitim Bakanlığının uygun gördüğü yurt dışında kamuya ait varlıklar Bakanlar Kurulu kararı ile bedelsiz olarak Türkiye Maarif Vakfına devredilir..." ibaresinin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Anayasa uyarınca yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Ayrıca bu yetkinin devredilemez nitelikte olduğu da Anayasa'da düzenlenmiştir. İptali talep edilen düzenlemede, Millî Eğitim Bakanlığının uygun gördüğü yurt dışında kamuya ait varlıkların sadece Bakanlar Kurulu kararı Türkiye Maarif Vakfına devri öngörülmüştür. Kanun koyucu yaptığı düzenlemelerde kamu yararı amacını öncelikle gözetmelidir. Bu düzenleme açıkça kamunun varlıklarına, dolayısıyla kamu yararına aykırı nitelik taşımaktadır. Kamu yararına aykırı olarak, yasama yetkisinin bakanlar kuruluna devredilmesi yoluyla, kamu varlıklarının sadece bakanlar kurulu kararı ile devredilebilecek olması Anayasanın 7 nci maddesinde açıklanan yasama yetkisinin devredilmesi anlamına gelmektedir, bu sebeple Anayasaya aykırıdır.

Geçici maddenin 4 üncü fıkrasına göre, Türkiye Maarif Vakfının Milli Eğitim Bakanlığına ait, yurt dışında bulunan taşınmazlarının tamamını almasının önünde hiç bir engel bulunmamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü aracılığı ile yurtdışı eğitim öğretim faaliyetlerini düzenlemektedir. Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğünün görevleri arasında;

a. "Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmek, yurda dönüşlerinde eğitim sistemimize uyumlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak."

b. "Bakanlığın yurt dışındaki okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitaplarını, eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak, Talim ve Terbiye Kurulunun görüşüne sunmak" olduğu ifade edilmektedir.

Ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 59 uncu maddesinde Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğrenim ve ihtisas görmeleri ile ilgili Devlet hizmetlerinin düzenlenmesinden (askeri öğrenciler hariç), Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumlu olduğu açıkça ifade edilmiştir. Buradan da anlaşıldığı üzere yurtdışındaki vatandaşlarımızın eğitim öğretim faaliyetlerinde tek yetkili kurum Milli Eğitim Bakanlığı'dır. Milli Eğitim Bakanlığı bu yetkisini Anayasanın 128 inci maddesinde belirtilen "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin

gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve kamu görevlileri eliyle yürütülür” ifadesine dayalı olarak kullanılmaktadır. Yurtdışındaki kamuya ait varlıkların Bakanlar Kurulu kararı ile bedelsiz olarak Türkiye Maarif Vakfına devredilmesi Milli Eğitim Bakanlığı’nın ilgili ülkelerdeki etkinliğini ve eğitim ğretim faaliyeti yürütmesini engelleyecektir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın yurtdışındaki tüm yetkilerinin Türkiye Maarif Vakfına geçeceği anlamını taşımaktadır. Bu açıdan Anayasanın 128 inci maddesine aykırılık içermektedir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle düzenleme Anayasa’nın 2, 7 ve 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir ve iptal edilmesi gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

28 Haziran 2016 tarih ve 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu ile yapılan düzenlemeler Anayasa’da düzenlenen eğitim hakkına ve eğitimin bir kamu hizmeti olarak kamu görevlileri eliyle yapılması ilkelerine aykırıdır. Ayrıca Türkiye Maarif Vakfı’na kamu idarelerine verilen yetkiler verilmesi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameye, 5682 sayılı Pasaport Kanununa aykırı düzenlemeler taşımaktadır.

6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu hükümleri gereğince kanunun yürürlüğe girmesi ile vakfın üç ay içerisinde kurulması planlanmıştır. Vakfın kurulması ile vakfın her düzeyde yurt açması, açacağı kurumlarda görev alabilecek eğitmenleri yetiştirmek amacı ile tesisler açması, Milli Eğitim Bakanlığı Müfredatında değişiklik yapması, vakfın faaliyet gösterdiği şehirlerde Milli Eğitim Bakanlığının aynı amaçla faaliyet gösteremeyecek olması, Vakfın organlarında yer alacak kişilerdeki belirsizlik ile bu kişilerin kamu görevlisi olmamasına rağmen vakfın yöneticilerine Diplomatik Pasaport verilmesi ve kamu varlıklarının sınırsız olarak vakfa devredilebilecek olması, yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme veya sermaye şirketi kurabilmesi, devralabilmesi ve bunlara ortak olabilmesi sonradan verilecek kararın kamu zararına yol açacak olması ve böylesi bir durumun sonradan giderilmesi g ya da olanaksız zararlara yol açacak olma ihtimalini yükseltmektedir.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun stnlğu ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

28/06/2016 tarihli ve 29756 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 17.06.2016 tarihli ve 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu’nun;

1) 1. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve yurtlar gibi tesisler” ibaresinin Anayasa’nın 2, 10 ve 174 üncü maddelerine,

2) 1. maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan “yurt içi de dahil olmak üzere bu kurumlarda görev alabilecek eğitimleri yetiştirmek” ibaresinin Anayasa’nın 2 ve 10 uncu maddelerine,

3) 2. maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 5 inci alt bendinde yer alan “ve eğitim alan” ibaresinin Anayasa’nın 2 ve 10 uncu maddesine,

4) 2. maddenin 1. fıkrasının e bendinde yer alan “Eğitim kurumlarında öğretmenlik, okutmanlık, danışmanlık ve akademisyenlik gibi görevleri üstlenecek kadroları yetiştirmek amacıyla” ibaresinin Anayasa’nın 2. maddesine,

5) 2. maddenin 2. fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “yapabileceği gibi tüzel veya gerçek kişilerle ortak olarak da” ibaresi ile üçüncü cümlesinde yer alan “veya şirket devralarak” ibaresinin Anayasa’nın 2. maddesine,

6) 2. maddesinin 3 üncü fıkrasının, Anayasa’nın 8, 123 ve 128 inci maddelerine,

7) 3. maddenin 3. fıkrasının Anayasa’nın 2. maddesine,

8) 3. maddesinin 6 ncı fıkrasındaki “beş asil ve beş yedek” ibaresi Anayasa’nın 2 nci maddesine,

9) 4. maddesinin 2 nci fıkrasının, Anayasa’nın 10 uncu maddesine,

10) 5. maddesinin 1. fıkrasının son cümlesinde yer alan “devralabilir ve bunlara ortak olabilir” ibaresinin Anayasa’nın 2. maddesine,

11) Geçici 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasının, Anayasanın 2 ve 10 uncu maddelerine,

12) Geçici 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasındaki “Milli Eğitim Bakanlığının uygun gördüğü yurt dışında kamuya ait varlıklar Bakanlar Kurulu kararı ile bedelsiz olarak Türkiye Maarif Vakfına devredilir” ibaresinin, Anayasanın 2., 7. ve 128 inci maddelerine,

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine makul bir sürede görüşülerek karara bağlanmasına ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”